

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Damian Valentina împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind contestarea actelor administrative,

împotriva deciziei din 20 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 3ra-970/23
NR. PIGD 2-21187888-01-3ra-25092023)*

Admisibilitatea recursului depus până la 1 septembrie 2023. Articolul 246 din Codul administrativ (în vigoare până la 1 septembrie 2023).

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – T. Avasiloaie
Curtea de Apel Chișinău – V. Negru, E. Palanciuc, I. Dutca

15 ianuarie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ion Malanciuc,

Diana Stănilă, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La data de 22 decembrie 2021, Damian Valentina a depus o acțiune în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând (f.d. 4-9):

- Anularea Deciziei nr. 23/2021/30175 din 25 octombrie 2021, emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ștefan Vodă, privind refuzul stabilirii pensiei de funcționar public, considerând-o ilegală;
- Anularea actului administrativ individual defavorabil, concretizat în răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale nr. D-2118/2 1 din 25 noiembrie 2021, prin care s-a refuzat stabilirea pensiei de funcționar public;
- Obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită un act administrativ favorabil, prin care să stabilească pensia de funcționar public, incluzând în calcul: Perioada activității ca traducător la Judecătoria Suvorov (20 ianuarie 1986 - 4 ianuarie 1994); Perioada activității ca inspector superior în cadrul Procuraturii Ștefan Vodă (4 ianuarie 1994 – 7 aprilie 2003), recunoscând aceste perioade ca fiind în serviciul public.
- Compensarea cheltuielilor de asistență juridică în valoare de 5000 (cinci mii) lei.

2. În motivarea acțiunii, reclamanta a explicat că, la data de 18 august 2021, a depus o cerere la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ștefan Vodă pentru stabilirea pensiei în temeiul art. 44 din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998. Cererea sa a fost inițial acceptată, pensia fiind calculată și achitată pentru perioada 14 august 2021 - 31 octombrie 2021, inclusiv pentru luna noiembrie.

3. Ulterior, la 25 octombrie 2021, reclamanta a primit Decizia nr. 23/2021/30175, prin care cererea sa a fost respinsă, motivându-se că, pe baza actelor prezentate, a fost confirmat un stagiu de cotizare în funcții publice de doar 13 ani, 8 luni și 24 de zile.

4. Reclamanta a menționat că perioada activității sale între 20 ianuarie 1986 și 7 aprilie 2003 nu a fost inclusă în calcul, întrucât, conform Hotărârii Guvernului nr. 1399 din 24 noiembrie 2003, clasificatorul unic al funcțiilor publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 151 din 23 februarie 2001, a fost completat ulterior cu poziția de interpret/traducător al instanțelor judecătorești.

5. Nemulțumită de Decizia nr. 23/2021/30175, reclamanta a contestat-o printr-o cerere prealabilă adresată Casei Naționale de Asigurări Sociale. La data de 29 noiembrie 2021, a primit prin intermediul oficiului poștal răspunsul nr. D-2118/21 din 25 noiembrie 2021, prin care cererea sa prealabilă a fost respinsă ca neîntemeiată. Casa Națională de Asigurări Sociale a argumentat că perioada de activitate cuprinsă între 20 ianuarie 1986 și 7 aprilie 2003 nu poate fi inclusă în stagiul de cotizare în serviciul public, deoarece reclamanta nu deținea statut de funcționar public în perioada respective.

6. Reclamanta consideră că refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale este nejustificat, susținând că activitatea sa ca traducător la Judecătoria Suvorov (20 ianuarie 1986 - 4 ianuarie 1994) și ca inspector superior în cadrul Procuraturii Ștefan Vodă (4 ianuarie 1994 – 7 aprilie 2003) ar trebui recunoscută ca fiind în serviciul public și inclusă în stagiul de cotizare.

7. Aceasta afirmă că legislația relevantă a fost eronat interpretată și aplicată în defavoarea sa, în pofida faptului că dreptul său la pensie ca funcționar public este suficient de bine argumentat. Din înscrisurile din carnetul de muncă rezultă că a activat ca traducător la Judecătoria Suvorov între 20 ianuarie 1986 și 4 ianuarie 1994, iar din 4 ianuarie 1994 până în prezent a lucrat în cadrul Procuraturii raionului Ștefan Vodă.

8. Mai specifică că, între 4 ianuarie 1994 și 7 aprilie 2003 a ocupat funcția de inspector superior, fiind ulterior numită în funcția de specialist principal prin ordinul Procurorului General nr. 209-p din 25 martie 2003. Prin ordinul nr. 61-p din 30 ianuarie 2004, i-a fost recunoscut statutul de funcționar public cu atribuirea gradului de clasificare. În prezent, reclamanta susține că a acumulat o vechime totală în serviciul public de peste 35 de ani și un stagiul de cotizare de peste 15 ani.

9. Reclamanta a invocat prevederile art. 44 alin. (1) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, precum și pct. 1¹), pct. 13 lit. a) și b) din Regulamentul privind modul de stabilire și plată a pensiilor funcționarilor publici, aprobat prin HG nr. 412 din 22 aprilie 2004. Aceasta a subliniat că, la data de 1 ianuarie 2017, realizase un stagiul de cotizare în serviciul public de 8 ani, 0 luni și 16 zile pentru perioada 20 ianuarie 1986 – 4 ianuarie 1994 (în calitate de traducător la Judecătoria Suvorov) și de 9 ani, 2 luni și 21 zile pentru perioada 4 ianuarie 1994 – 25 martie 2003 (în calitate de inspector superior în cadrul Procuraturii Ștefan Vodă). Cumulativ, stagiul de cotizare realizat a fost de 17 ani, 3 luni și 7 zile, iar pentru perioada 20 ianuarie 1986 – 7 aprilie 2003, acesta a fost de 17 ani, 3 luni și 13 zile.

10. Reclamanta susține că acest stagiul a fost calculat în temeiul art. 48¹ alin. (2) din Legea privind organizarea judecătorească nr. 514 din 6 iulie 1995 (în forma modificată de Legea nr. 191 din 8 mai 2003), care recunoaște traducătorii și interpreții instanțelor judecătorești drept funcționari publici. De asemenea, aceasta a invocat art. 29 alin. (1) și (2) din Legea serviciului public nr. 443 din 4 mai 1995, art. 41 alin. (2) și (3) din Legea privind funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158 din 4 iulie 2008 și art. 47 lit.b) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998. Totodată, prin HG nr. 1399 din 24

noiembrie 2003, funcțiile de interpret/traducător ale instanțelor judecătorești au fost incluse în Clasificatorul unic al funcțiilor publice de rangul III.

11. Reclamanta a punctat că, în perioada 4 ianuarie 1994 – 25 martie 2003, a activat ca inspector superior în Procuratura Ștefan Vodă, autoritate care intră sub incidența anexei nr. 1 la Legea serviciului public nr. 443-XIII din 4 mai 1995. Potrivit art. 12 din Legea cu privire la Procuratură nr. 902-XII din 29 ianuarie 1992, funcțiile de inspector superior și inspector au fost substituite prin funcțiile de specialist principal și specialist, conform ordinului nr. 209-p din 25 martie 2003 emis de Procurorul General.

12. Reclamanta a subliniat că, potrivit legislației, autoritățile publice, inclusiv instanțele judecătorești și procuraturile, sunt incluse în sfera funcțiilor publice, iar stagiul de cotizare realizat în funcții publice înainte de intrarea în vigoare a legilor menționate este recunoscut retroactive.

13. Reclamanta a considerat argumentele Casei Naționale de Asigurări Sociale, conform cărora aceasta nu ar avea dreptul la pensie ca funcționar public din cauza lipsei funcțiilor de traducător și inspector superior în nomenclator, drept nelegale. Ea a invocat că normele legale și hotărârile de guvern recunosc aceste funcții ca fiind publice, iar stagiul de cotizare include activitatea în astfel de funcții până la intrarea în vigoare a legislației relevante.

14. Reclamanta a subliniat că, prin refuzul nejustificat de stabilire și plată a pensiei ca funcționar public, Casa Națională de Asigurări Sociale îi încalcă drepturile patrimoniale. Conform jurisprudenței CtEDO (cauza Gaygusuz c. Austriei, 1996), pensia este un drept patrimonial protejat de art. 1 din Protocolul 1 al Convenției Europene, iar discriminarea este constatată atunci când nu există o justificare obiectivă și rezonabilă pentru limitarea unui astfel de drept.

15. Reclamanta a evidențiat că, inițial, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ștefan Vodă i-a calculat corect și i-a achitat pensia ca funcționar public pentru perioada 14 august 2021 – 31 octombrie 2021. Cu toate acestea, prin Decizia nr. 23/2021/30175 din 25 octombrie 2021, cererea a fost respinsă, iar plata pensiei a fost sistată.

16. Reclamanta susține că, în contextul încălcării unui drept patrimonial, a fost nevoită să se adreseze instanței de judecată competente, conform art. 17, 20, 39 alin. (2) și 189 din Codul administrativ. Aceasta a invocat faptul că, în urma respingerii cererii prealabile de stabilire a pensiei ca funcționar public, a fost obligată să își apere drepturile prin depunerea unei acțiuni în contencios administrativ, suportând cheltuieli judiciare de 5000 lei, confirmate prin bonul de plată seria GL nr. 207855 din 17 decembrie 2021.

17. La 14 iunie 2022, reclamanta Damian Valentina, reprezentată de avocatul Tatiana Voloh a depus o cerere de modificare a pretențiilor, solicitând anularea Deciziei nr. 23/2021/30175 din 25 octombrie 2021, emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ștefan Vodă, privind refuzul stabilirii pensiei ca funcționar public. De asemenea, a cerut anularea răspunsului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale nr. D-2118/21 din 25 noiembrie 2021, considerat un act administrativ individual defavorabil, și menținerea Deciziei nr. 23/2021/16228 din 15

septembrie 2021, care stabilea pensia de funcționar public, ca fiind legală. Totodată, a solicitat recuperarea cheltuielilor de asistență juridică în valoare de 5000 lei (f.d. 39-44).

18. La 24 iunie 2022, reclamanta Damian Valentina, reprezentată de avocatul Tatiana Voloh a depus o cerere de completare a obiectului acțiunii, solicitând anularea Deciziei nr. 2021/23/30173 din 25 octombrie 2021, privind schimbarea pensiei, și răspunsului nr. D-1164 din 16 iulie 2022 emis de Casa Teritorială de Asigurări Sociale, considerat inadmisibil. Reclamanta a explicat că a aflat despre Decizia nr. 2021/23/30173 abia în cadrul ședinței din 12 mai 2022, când aceasta a fost anexată la dosarul administrativ, fără a fi comunicată anterior și fără a i se explica drepturile de contestare (f.d. 52-54).

19. Conform Deciziei de schimbare a pensiei nr. 2021/23/30173, începând cu 1 noiembrie 2021, a fost suspendată/încetată Decizia nr. 23/2021/16228 din 15 septembrie 2021 privind acordarea pensiei de funcționar public, motivându-se că aceasta ar fi fost stabilită ilegal. La 31 mai 2022, reclamanta a depus o cerere prealabilă pentru anularea acestei decizii, dar Casa Națională de Asigurări Sociale a respins cererea prin răspunsul nr. D-1164122 din 16 iulie 2022, considerând că decizia contestată reprezintă o operațiune administrativă fără efecte juridice.

20. Reclamanta contestă această interpretare, afirmând că Decizia nr. 2021/23/30173 este un act administrativ defavorabil, deoarece a suspendat decizia inițială de acordare a pensiei, și că acest act este ilegal, întrucât nu a fost suficient de motivat conform art. 118 Cod administrativ și nu conține informații clare privind căile de atac, contrar prevederilor art. 120 alin. (1) lit. f) și h) din Codul administrativ.

21. În final, reclamanta a solicitat:

- Anularea Deciziei nr. 2021/23/30173 din 25 octombrie 2021, privind schimbarea pensiei.
- Anularea răspunsului nr. D-1164 din 16 iulie 2022 emis de Casa Națională de Asigurări Sociale.
- Anularea Deciziei nr. 23/2021/30175 din 25 octombrie 2021 emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ștefan Vodă, privind refuzul stabilirii pensiei ca funcționar public.
- Anularea actului administrativ individual defavorabil reprezentat de răspunsul nr. D-2118/21 din 25 noiembrie 2021.
- Menținerea Deciziei nr. 23/2021/16228 din 15 septembrie 2021 privind acordarea pensiei de funcționar public, ca fiind legală.
- Recuperarea cheltuielilor de asistență juridică în valoare de 5000 lei

22. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 8 iulie 2022, s-a admis acțiunea înaintată de Damian Valentina împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova cu privire la anularea deciziilor Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ștefan Vodă nr.2021/23/30173 din 25 octombrie 2021 (de schimbare a pensiei), nr.23/2021/30175 din 25 octombrie 2021 (privind respingerea cererii de stabilirea pensiei), anularea deciziilor de respingere a cererilor

prealabile a Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM nr. D-2118/21 din 25 noiembrie 2021 și nr. D-1164/22 din 16 iulie 2022, menținerea deciziei nr. 23/2021/16228 din 15 septembrie 2021 privind stabilirea pensiei de funcționar public, încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5000 lei, fiind anulate deciziile Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ștefan Vodă nr. 2021/23/30173 din 25 octombrie 2021 (de schimbare a pensiei) și nr. 23/2021/30175 din 25 octombrie 2021 (privind respingerea cererii de stabilirea pensiei) și deciziile de respingere a cererilor prealabile a Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM nr. D-2118/21 din 25 noiembrie 2021 și nr. D-1164/22 din 16 iulie 2022, rămânând în vigoare decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ștefan Vodă nr. 23/2021/16228 din 15 septembrie 2021 privind stabilirea pensiei de funcționar public și fiind încasată din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul reclamantei Damian Valentina suma de 5000 (cinci mii) lei, cu titlul de cheltuieli pentru asistența juridică (f.d. 70, 76-81).

23. Invocând ilegalitatea hotărârii instanței de fond, la 19 iulie 2022, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 8 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 75). Iar la 7 februarie 2023, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a prezentat motivarea apelului (f.d. 89-90).

24. Prin decizia din 20 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 8 iulie 2022 (f.d.95, 96-112).

25. Instanța de apel a constatat că Casa Națională de Asigurări Sociale interpretează greșit definițiile de „operațiune administrativă” și „act administrativ individual”. Conform art. 10 din Codul administrativ, un act administrativ individual reprezintă orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială luată de o autoritate publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, având scopul de a produce efecte juridice prin crearea, modificarea sau încetarea raporturilor juridice de drept public. Pe de altă parte, art. 15 din Codul administrativ definește operațiunile administrative ca manifestări de voință sau activități ale autorităților publice care nu produc efecte juridice directe.

26. Instanța de apel a subliniat că decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ștefan Vodă nr. 2021/23/30173 din 25 octombrie 2021, prin care s-a dispus suspendarea/încetarea plății pensiei stabilite, nu poate fi calificată drept o operațiune administrativă. Aceasta reprezintă un act administrativ individual care produce efecte juridice exterioare, iar susținerile pârâtei/apelante în acest sens au fost considerate neîntemeiate.

27. În continuare, instanța de apel a arătat că, la aceeași dată, 25 octombrie 2021, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ștefan Vodă a emis și Decizia nr. 23/2021/30175, prin care a respins cererea din 18 august 2021 privind stabilirea pensiei. Motivul respingerii a fost că, pe baza actelor prezentate, reclamanta a demonstrat un stagiul de cotizare în funcții publice de doar 13 ani, 8 luni și 24 de zile, iar autoritatea a concluzionat că nu există temeiuri legale pentru includerea în

stagiul de cotizare a perioadelor de activitate din 20 ianuarie 1986 până la 7 aprilie 2003.

28. Instanța de apel a constatat că, prin decizia enunțată, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ștefan Vodă a refuzat să includă în stagiul de cotizare al reclamantei perioada în care aceasta a activat ca traducător în Judecătoria Suvorov (20 ianuarie 1986 - 4 ianuarie 1994) și ca inspector superior în cadrul Procuraturii raionale Ștefan Vodă (4 ianuarie 1994 - 7 aprilie 2003). Casa Teritorială a considerat că aceste funcții nu reprezintă funcții publice și, astfel, reclamanta nu îndeplinește condiția de a fi realizat, la data de 1 ianuarie 2017, un stagiul minim de 15 ani în serviciul public pentru a beneficia de pensie specială.

29. Curtea de Apel Chișinău a subliniat că, potrivit art. 48¹ alin. (2) din Legea privind organizarea judecătorească nr. 514 din 6 iulie 1995 (în forma modificată prin Legea nr. 191 din 8 mai 2003), traducătorul și interpretul instanței judecătorești sunt considerați funcționari publici.

30. În consecință, instanța de apel a indicat că, în conformitate cu art. 29 alin.(1) din Legea serviciului public nr. 443 din 4 mai 1995, vechimea în muncă în serviciul public include perioadele de activitate desfășurate în funcții publice în cadrul autorităților publice centrale și locale, astfel cum sunt prevăzute în anexa nr. 1 la lege. De asemenea, alin. (2) al aceluiași articol stipulează că vechimea în muncă în serviciul public include și perioadele de activitate desfășurate în autoritățile administrației publice care au funcționat pe teritoriul Republicii Moldova înainte de intrarea în vigoare a legii.

31. În concordanță cu norma juridică înserată la art.41 al Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158 din 4 iulie 2008, vechimea în serviciul public include perioadele de exercitare efectivă a funcțiilor publice specificate în Clasificatorul unic al funcțiilor publice. În sensul prezentei legi, vechimea în serviciul public se calculează cumulativ, indiferent de întreruperile pe care le-a avut funcționarul public în serviciul public. În vechimea în serviciul public intră și perioadele de activitate în calitate de funcționar public în autoritățile publice care au funcționat pe teritoriul Republicii Moldova până la punerea în aplicare a prezentei legi.

32. Potrivit art.47 lit. b) al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156 din 14 octombrie 1998, stagiul de cotizare în serviciul public include perioadele de activitate în funcții publice în autoritățile publice care au activat pe teritoriul Republicii Moldova până la data intrării în vigoare a Legii serviciului public nr.443-XIII din 4 mai 1995 (abrogată la 1 ianuarie 2009), conform modului stabilit de Guvern.

33. Conform poziției 01.03.27 din Hotărârea de Guvern nr.1399 din 24 noiembrie 2003, funcțiile de interpret/traducător al instanței judecătorești au fost incluse în Clasificatorul unic al funcțiilor publice de rangul III, aprobat prin HG nr. 151 din 23 februarie 2001.

34. Curtea de Apel Chișinău a concluzionat că, având în vedere prevederile legale menționate anterior și raportându-le la circumstanțele de fapt ale cauzei, activitatea Valentinei Damian în funcția de traducător în cadrul Judecătoriei

Suvorov în perioada 20 ianuarie 1986 - 4 ianuarie 1994 trebuie recunoscută ca fiind desfășurată în cadrul unei funcții publice. Funcția de interpret/traducător al instanței judecătorești a fost atribuită prin lege statutului de funcționar public, fiind inclusă în Clasificatorul unic al funcțiilor publice. La calcularea vechimii în muncă în serviciul public, se includ și perioadele de activitate în cadrul autorităților administrației publice care au funcționat pe teritoriul Republicii Moldova înainte de aplicarea Legii serviciului public nr. 443 din 4 mai 1995.

35. Instanța de apel a subliniat că, în conformitate cu art. 29 alin. (1) din Legea serviciului public nr. 443 din 4 mai 1995, art. 47 din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998 și art. 41 alin. (3) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158 din 4 iulie 2008, se recunoaște efectul retroactiv pentru calcularea stagiului de cotizare realizat în serviciul public. Aceasta include perioadele de activitate desfășurate în funcții publice în cadrul autorităților care au funcționat pe teritoriul Republicii Moldova înainte de intrarea în vigoare a legilor menționate.

36. Referitor la activitatea reclamantei Valentina Damian în funcția de inspector superior în cadrul Procuraturii raionale Ștefan Vodă în perioada 4 ianuarie 1994 - 7 aprilie 2003, instanța de apel a reținut, pe baza înscrisurilor din carnetul de muncă, că reclamanta a activat în cadrul Procuraturii Ștefan Vodă încă din 4 ianuarie 1994. În perioada 4 ianuarie 1994 - 7 aprilie 2003, aceasta a deținut funcția de inspector superior, iar la data de 7 aprilie 2003, conform ordinului Procurorului General nr. 209-p din 25 martie 2003, a fost numită în funcția de specialist principal. Ulterior, prin ordinul nr. 61-p din 30 ianuarie 2004, i s-a recunoscut statutul de funcționar public în funcția de specialist principal, cu atribuirea gradului de clasificare.

37. Conform art. 12 din Legea cu privire la Procuratură nr. 902-XII din 29 ianuarie 1992, sistemul organelor Procuraturii include Procuratura Generală (cu direcții, servicii și secții), procuraturile teritoriale (de circumscripție, orășenești/municipale, raionale și interraionale) și procuraturile specializate (militară, ecologică, de transport, de supraveghere în instituțiile penitenciare). Astfel, Procuratura raionului Ștefan Vodă este o autoritate care intră sub incidența anexei nr. 1 din Legea serviciului public nr. 443-XIII din 4 mai 1995, conform căreia autoritățile publice vizate includ organele instanțelor judecătorești, procuraturii și alte autorități publice, precum și persoanele care dețin funcții publice în cadrul acestora, cu condiția ca activitatea lor să nu fie reglementată de acte legislative speciale privind statutul juridic al acestor autorități.

38. În conformitate cu Nomenclatorul autorităților publice care au funcționat până la intrarea în vigoare a Legii serviciului public nr. 443-XIII din 4 mai 1995 și a funcțiilor publice din cadrul acestora, aprobat prin HG nr. 412 din 22 aprilie 2004, în cadrul Procuraturii Generale au fost incluse următoarele funcții publice: Nr. 0606: Inspector activitate de bază; Nr. 0607: Specialist principal.

39. Prin Ordinul Procurorului General nr. 209-p din 25 martie 2003, s-a specificat la pct. 1 lit. b) că, în schema de încadrare a Procuraturii Generale, precum și a procuraturilor teritoriale și specializate, funcțiile de inspector superior

(șef cancelarie), inspector și translator se substituie prin funcții de specialist coordonator. În procuraturile teritoriale și specializate, funcțiile de inspector superior (șef cancelarie) și inspector au fost înlocuite cu funcțiile de specialist principal și specialist.

40. Ținând cont de constatările anterioare și de cadrul legal aplicabil, instanța de apel a concluzionat că prima instanță a apreciat corect faptul că activitatea reclamantei/intimatei Valentina Damian în funcția de traducător la Judecătoria Suvorov (20 ianuarie 1986 - 4 ianuarie 1994) și în funcția de inspector superior în cadrul Procuraturii raionale Ștefan Vodă (4 ianuarie 1994 - 7 aprilie 2003) trebuie atribuite la funcții publice. Astfel, la data de 1 ianuarie 2017, reclamanta a realizat un stagiul de cotizare în serviciul public de 8 ani, 0 luni și 16 zile pentru perioada de activitate ca traducător și 9 ani, 2 luni și 21 de zile pentru perioada de activitate ca inspector superior, cumulând un total de 17 ani, 3 luni și 7 zile. Pentru perioada specificată în decizia contestată (20 ianuarie 1986 - 7 aprilie 2003), stagiul de cotizare realizat de reclamantă în serviciul public a fost de 17 ani, 3 luni și 13 zile.

41. Instanța a mai remarcat că, potrivit înscrisurilor din carnetul de muncă anexat la dosar, până la data de 1 ianuarie 2017, reclamanta a acumulat o vechime totală în serviciul public de peste 35 de ani și un stagiul de cotizare în serviciul public de peste 15 ani. Acest fapt demonstrează în mod clar și incontestabil că Valentina Damian îndeplinește toate condițiile necesare pentru calcularea pensiei, inclusiv prin includerea stagiului realizat în funcțiile de traducător și inspector superior.

42. Instanța de apel a susținut poziția instanței de fond, conform căreia deciziile Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ștefan Vodă nr. 2021/23/30173 din 25 octombrie 2021 (de schimbare a pensiei), nr. 23/2021/30175 din 25 octombrie 2021 (de respingere a cererii de stabilire a pensiei) și deciziile de respingere a cererilor prealabile ale Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. D-2118/21 din 25 noiembrie 2021 și nr. D-1164/22 din 16 iulie 2022 contravin prevederilor legale, inclusiv: art. 29 alin. (2) din Legea serviciului public nr. 443 din 4 mai 1995, art. 41 alin. (1)-(3) și art. 69 lit. b) din Legea nr. 158 din 4 iulie 2008 privind funcția publică, art. 47 lit. b) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, art. 13 lit. b) din Regulamentul aprobat prin HG nr. 412 din 22 aprilie 2004 privind stabilirea și plata pensiilor funcționarilor publici. Instanța a considerat că aceste decizii trebuie anulate, menținându-se Decizia nr. 23/2021/16228 din 15 septembrie 2021, care stabilește pensia de funcționar public.

43. Instanța de apel a statuat că, având în vedere că pretențiile formulate de Valentina Damian sunt întemeiate, instanța de fond a dispus corect admiterea cererii și încasarea sumei de 5000 lei din contul autorității pârâte, suma reprezentând cheltuieli de judecată, fiind considerată reală, necesară și rezonabilă.

44. La 10 iulie 2023, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 20 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 115), iar la 28 septembrie 2023 a prezentat motivarea

recursului, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi decizii (f.d. 119-120).

45. În motivarea recursului, recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a susținut că perioada de activitate în funcția de translator al instanței judecătorești poate fi considerată funcție publică doar începând cu data de 24 noiembrie 2003, moment în care funcția de translator al instanței judecătorești a fost introdusă în Clasificatorul Unic al funcțiilor publice prin Hotărârea Guvernului nr. 1399/2003. Anterior acestei date, funcția de translator era inclusă în Nomenclatorul categoriilor de lucrători care efectuează deservirea tehnică, având rolul de a asigura funcționarea autorităților publice.

46. Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a argumentat că activitatea desfășurată în funcția de inspector superior în cadrul Procuraturii raionale Ștefan Vodă, în perioada 4 ianuarie 1994 - 7 aprilie 2003, nu poate fi calificată drept funcție publică, deoarece această funcție nu este prevăzută în actele normative relevante care reglementează statutul funcțiilor publice.

47. Recurenta a afirmat că, în continuarea celor expuse anterior, perioada de activitate cuprinsă între 20 ianuarie 1986 și 7 aprilie 2003 nu poate fi luată în considerare ca stagiul special în funcția publică, deoarece nu îndeplinește condițiile prevăzute de actele normative aplicabile pentru a fi recunoscută în acest sens.

48. În concluzie, recurenta a subliniat că norma juridică prin care funcția de translator al instanței judecătorești a fost inclusă în Clasificatorul Unic al funcțiilor publice prin Hotărârea Guvernului nr. 1399/2003 produce efecte exclusiv de la data adoptării și nu poate avea aplicabilitate retroactivă.

49. Recurenta a argumentat că instanța de apel nu a verificat în mod corespunzător totalitatea circumstanțelor relevante menționate anterior, emițând astfel hotărâri judecătorești neîntemeiate.

50. Până la examinarea admisibilității recursului, Damian Valentina nu a prezentat o referință în care să își exprime opinia cu privire la temeinicia recursului formulat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

51. Art. 244 alin. (1) din Codul administrativ (în vigoare până la 1 septembrie 2023):

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

52. Art. 245 din Codul administrativ (în vigoare până la 1 septembrie 2023):

„Recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.”

53. Art. 246 alin. (1) și (2) din Codul administrativ (în vigoare până la 1 septembrie 2023):

„Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere.

Recursul se declară inadmisibil în special când:

a) decizia instanței de apel nu poate fi contestată cu recurs;

b) recursul este depus în mod repetat;

c) recursul este depus de o persoană neîmputernicită;

d) recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1);

e) motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (2);

f) cererea de recurs nu corespunde cerințelor stabilite la art. 244 alin. (2), art. 233 alin. (1) și (2) și art. 234 alin. (2) și recurentul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de Curtea Supremă de Justiție.”

54. Art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție):

„Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

55. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată următoarele:

56. Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la data de 20 iunie 2023, notificând Casa Națională de Asigurări Sociale prin intermediul poștei electronice la 21 iunie 2023 (f.d. 113).

57. La 10 iulie 2023, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 20 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 115).

58. Decizia motivată a instanței de apel a fost notificată recurenteii la data de 19 septembrie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d. 117).

59. Ulterior, la 28 septembrie 2023 a prezentat motivarea recursului, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi decizii (f.d. 119-120).

60. Prin urmare, recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale este considerat a fi în termen.

61. Din analiza prevederilor legale citate supra, rezultă că admisibilitatea /inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate, ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

62. Completul Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „*în special*” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un

drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea în fond a cererii de recurs.

63. În această ordine de idei, completul de judecată reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

64. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus.

65. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ (în redacția existentă la data depunerii recursului). În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

66. De asemenea, Completul Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

67. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

68. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că recursul formulat de Casa Națională de Asigurări Sociale include obiecții de fapt și de drept care sunt similare celor prezentate în cererea de apel. Aceste obiecții au fost analizate detaliat de către Curtea de Apel Chișinău, care le-a evaluat corespunzător.

69. În plus, Casa Națională de Asigurări Sociale, în recursul său, nu a invocat un temei plauzibil care să justifice admisibilitatea recursului, având în vedere că recurentul trebuie să fie capabil să prezinte argumente suficiente pentru a răsturna situația juridică stabilită anterior.

70. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de

aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141, §39).

71. La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

72. În circumstanțele menționate, Completul Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

73. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 230 și 246 din Codul administrativ

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă